

CITATION

Vardi, Recep. "Authenticity of the information at the Internet regarding to religion"
Journal of Faculty of Theology of Bozok University. 3,3 (2013/3), pp. 79-87.

İnternette yer alan dini içerikli bilginin güvenilirliği

Recep VARDİ

Yrd. Doç. Dr. Bozok Üniversitesi İlahiyat Fakültesi

Özet

İnsana ait olan her alanda konuşlanan din, insanlar arası iletişimde ilk günden itibaren söz sahibi oldu. Gelişen ve değişen iletişim araçları da dini öğreti ve mesajları alıcılara iletmek üzere kullanıldı. Günlük yaşamımızda ve kültürümüzde önemli bir yer tutmaya başlayan internet insanların dini inanç ve düşüncelerini de paylaştığı bir alan olmuştur. Hedef kitleye mesajını ulaştırma noktasında din, internetin sunduğu imkânları sonuna kadar kullanmaktadır.

Günlük yaşamımızda ve kültürümüzde önemli bir yer tutmaya başlayan internet, aynı zamanda insanların dini inanç ve düşüncelerini de paylaştığı bir alan oldu. İnsanlar internet aracılığıyla kutsal gece ve bayramlarda birbirlerine elektronik posta gönderiyor, dini içerikli sayfaları ziyaret ediyor, haftanın hutbesini dinliyor, dini sohbet ve forumlara katılarak düşüncesini ifade ediyor ve dini hayatı ile ilgili örnek uygulamalar hakkında bilgi alışverişinde bulunuyor. İnternetin yaygınlaşması ile birlikte dini içerikli siteler ve dini içerikli bilginin internette yer almasında da artışlar gözlenmektedir.

Bu makalede internette yer alan dini içerikli bilginin güvenilirliği ilgili internet kullanıcılarının tutumları incelenmektedir.

Anahtar Kelimeler:Din, İletişim, İnternet, Dini Bilginin Güvenilirliği

İnternet teknoloji ve iletişim alanında çağımızın ulaştığı son noktayı temsil etmektedir. Teknolojik ve kültürel bir alan olarak internet değişen toplumsal yapıdaki etkileşimi hızlandırmaktadır. İnternet her geçen gün ağırları ile dünyayı sarmakta ve küresel bir iletişim aracı olarak önemli toplumsal değişimlere öncülük etmeyi sürdürmektedir. Toplumun bütün dinamikleri, sınırları henüz çizilememiş internet ortamında yer arayışındadır.

Günümüzde internet birey ve toplumların hayatında önemli bir yer tutmaktadır. İnternet'in sosyal amaçlı olarak kullanılması konuya sosyolojik bir boyut kazandırmıştır. Bu durum internet'in sosyolojik açıdan da incelenmesini gerekli kılmaktadır.

İnternet bireylere ve dînî guruplara, uygun teknolojiye eriştikleri takdirde, kendilerini geniş bir izleyici topluluğuna sunabilme fırsatı vermektedir. Vaazlar banttan ya da canlı yayımlanabilmekte veya e-posta, tartışma odaları ve

web üzerinden dolaşıma girmektedir.⁰¹

İnternetle birlikte dînî iletiler, sınırsız bir kitleye iletildi ve iletmeye de devam etmektedir. Dînî bilgi ve dini hizmetlerin gerçekleştirilmesi için yardımcı bilgi-

01. Gary R. Bunt, *Dijital Çağda İslam*, Çev. Nil Erdoğan (1.Bsm. İstanbul: Babil Yayınları, 2007), s. 24.

KAYNAKÇA

Vardi, Recep. "İnternette yer alan dini içerikli bilginin güvenilirliği" *Bozok Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi Dergisi*. 3,3 (2013/3), ss. 79-87.

ler sunma veya dînî bilgilerin yüz yüze alınabileceği kişi ve kurumlara yönlendirilmelerde internet, önemli bir iletişim işlevini yerine getirmektedir. Dînî kurumlar tarafından gerçekleştirilen faaliyetler de internet aracılığıyla hızlı ve yaygın bir şekilde kitlelere ulaştırılmaktadır. Aynı zamanda yapılan dînî toplantı, seminer ve konferansların metinlerine internet'in arşivleme hizmetini kullanarak ulaşmak mümkündür.

İnternet kullanımının yaygınlaşması, sunulan dini bilgi ve hizmetlerin nitelik ve nicelik bakımından kalitesinin artmasını ve geniş kitlelere ulaşmasını da sağlamıştır. Bireyin zararlı alışkanlık ve davranışlardan korunması, dinin tanıtılması, dînî bilgi ve uygulamaların geniş kitlelere ulaştırılması için internet imkânları yaygın olarak kullanılmaktadır. İnternetle birlikte dînî iletişim, yüz yüze (şifahi-sözel), sesli, görsel ve sanal iletişim şekillerini bir arada kullanma imkânına kavuşmuştur.

Günlük yaşamımızda ve kültürümüzde önemli bir yer tutmaya başlayan internet, aynı zamanda insanların dînî inanç ve düşüncelerini de paylaştığı bir alan oldu. İnsanlar internet aracılığıyla kutsal gece ve bayramlarda birbirlerine elektronik posta gönderiyor, dînî içerikli sayfaları ziyaret ediyor, haftanın hutbesini dinliyor, dînî sohbet ve forumlara katılarak düşüncesini ifade ediyor ve dînî hayatı ile ilgili örnek uygulamalar hakkında bilgi alışverişinde bulunuyor.

İnternette yer alan dînî içerikli siteler, Diyanet İşleri Başkanlığı, Müftülükler ve İlahiyat Fakültelerinin siteleri, dernek ve vakıf tüzel kişiliklerin bünyesinde faaliyet gösteren internet site-

leri ve kişilere ait dînî içerikli internet siteleri olarak yer almaktadır. Diyanet İşleri Başkanlığı, Müftülükler ve İlahiyat Fakültelerinin internet sitelerinde sunulan dînî bilgiler akademik dînî bilgiyi içermektedir. İlahiyat Fakülteleri bünyelerinde bulundurdıkları Fakülte dergilerini internet sitelerinde erişime sunmakta ve geçmiş sayılarla ilgili arşiv hizmeti de vermektedirler.

Dernek ve vakıf tüzel kişiliklerin bünyesinde faaliyet gösteren internet sitelerinde yer alan dini bilgiler İslami Bilimlerden tasavvuf, tefsir, fıkıh, siyer ve hadis ekseninde genel veya tek bir İslami Bilim ile ilgili detaylı bilgiler sunulmaktadır. Dernek ve vakıf tüzel kişiliklerin bünyesinde faaliyet gösteren dini içerikli internet siteleri bünyelerinde sahalarında Temel İslami Bilimler alanında uzmanlaşmış bilim adamları bulundurmakta ve onlardan sitelerinde yer alan dînî içerikli bilgi ile ilgili olarak danışmanlık almaktadırlar. Ayrıca sitelerinde yer alan dînî içerikli bilgilerle ilgili olarak kaynak eserlere müracaat etmekte ve faydalandıkları kaynakları da belirtmektedirler.

Kişilerin şahsi gayretleri ile açmış oldukları dini içerikli sitelerde yer alan dînî içerikli bilgi genel dini bilgilerden oluşurken, zaman zaman sitede yer alan dînî bilgi ile ilgili olarak kaynak verilmesi veya verilen kaynakların yeterliliği ile ilgili problemler bulunmaktadır.

Bu çalışmada internette yer alan dînî içerikli bilginin güvenilirliği ile ilgili olarak internet kullanıcılarının tutum ve algılarının incelenmesi amaçlanmaktadır.

B. Sınırlar ve sınırlılıklar

Araştırmamıza başlamadan önce benzer çalışmalar incelenerek araştırmamız için en uygun metot seçilmiş ve araştırmamızın sınırları belirlenmiştir. The Pew Internet & American Life Project tarafından yapılan “Amerikalılar Online Olarak Dini Nasıl Takip Ediyorlar”⁰¹ başlıklı araştırmada kullanılmış oldukları ölçek ülkemizin dînî ve kültürel yapısı dikkate alınarak uyarlanmış ve ilave edilen yeni sorularla da geliştirilmiştir. Buna göre Türkçe dînî içerikli siteleri, bu sitelerin takip eden internet kullanıcıları ve millikültürümüz@yahoo.com çerçevesinde yapılan bir çalışmadır. Anketimiz bütün bir kitlenin incelenmesi yerine, ana kitleden daha önce özellikleri tesbit edilen örneklerin (kategorilerin) belli sınırlar dâhilinde örnekleme yer almasını ifade eden “kota örnekleme”⁰² tekniği kullanılarak 256 kişiyle yapılan anketle sınırlıdır. Anket Marmara Üniversitesi web sitesi üzerinde hizmete sunulmuş olan anket sistemi aracılığıyla gerçekleştirilmiştir.⁰³

Araştırmamız, çalışmayı yaptığımız zamanla sınırlıdır. Çalışma 18 Mart 2010 ile 24 Eylül 2011 tarihleri arasında katılımcıların Marmara Üniversitesi web sitesi Anket Sisteminde yer alan anketi cevaplandırmaları ile gerçekleştirilmiştir. Toplam 256 anket yapılmış, bunlardan 12 adedi, bazı soruların cevapsız bırakılması nedeniyle, değerlendirilmiştir.

01. Elena Larsen, Siber İnanç, “Amerikalılar Online Olarak Dini Nasıl Takip Ediyorlar” 23 Aralık 2001, www.pewinternet.org,

02. Zeki Arslantürk, E.Hamit Arslantürk, *Uygulamalı Sosyal Araştırma* (Birinci Basım. İstanbul: Çamlıca Yayınları, 2010), s. 102

03. <http://anket.marmara.edu.tr/v2/survey.php?sid=247>, 24/09/2011

dirmeye alınmamıştır. Verilerin analizinde ve yorumların yapılmasında bütün bu sınırlılıklar dikkate alınmıştır.

C. Varsayımlar (hipotez-sayıtı veya denenceleri)

Çalışma aşağıda sıralanan sayıtı ve denenceler (hipotezler) araştırılması üzerine temellendirilmiştir.

İnternetin dînî içerik açısından kullanımı giderek artmaktadır.

İnternet dînî bilgi, etkileşim, haberleşme açısından önemli bir iletişim aracıdır.

İnternet kullanıcıları, internet üzerinden dînî bilgilenme konusunda dînî içerikli sitelerden faydalanmaktadır.

İnternette yer alan dînî içerikli bilgilerin güvenilirliği kontrol edilmelidir.

D. Araştırmanın yöntemi

Araştırmada dolaysız gözlem metodunun anket tekniği uygulanmıştır.

1-Araştırmanın evreni

Dini içerikli internet kullanıcıları ve millikültürümüz@yahoo.com; e-posta gurubunun üyelerine uygulanan anket çalışması araştırmamızın evrenini oluşturmaktadır.

2-Araştırmanın örnekleme

Araştırmamıza daha önce yapılmış olan benzer çalışmaların incelenmesinden sonra en uygun metot seçilmiş ve araştırmamızın sınırları belirlenmiştir. Araştırmamız millikültürümüz@yahoo.com; e-posta gurubu çerçevesinde yapılan bir çalışmadır. Anketimiz bütün bir kitlenin incelenmesi yerine, ana kitleden daha önce özellikleri tesbit edilen örneklerin (kategorilerin) belli sınırlar dahilinde örnekleme yer almasını ifade eden “kota örnekleme” tekniği kullanılarak 256 kişiyle yapılan

anketle sınırlıdır. Anket Marmara Üniversitesi web sitesi üzerinde hizmete sunulmuş olan anket sistemi aracılığıyla gerçekleştirilmiştir.

Çalışma 18 Mart 2010 ile 24 Eylül 2011 tarihleri arasında katılımcıların Marmara Üniversitesi web sitesi Anket Sisteminde yer alan anketi cevaplandırmaları ile gerçekleştirilmiştir. Toplam 256 anket yapılmış, bunlardan 12 adedi, bazı soruların cevapsız bırakılması nedeniyle, değerlendirilmeye alınmamıştır. Bu örneklem grubunun evrenimizi temsil ettiğini varsayıyoruz.

3-Veri toplama teknikleri.

Araştırmamızda temel bilgi toplama aracı olarak "anket" metodu kullanılmıştır.

4-Veri değerlendirme tekniği

Araştırma verilerinin değerlendirilmesinde çeşitli istatistiksel tekniklerden yararlanılmıştır. Bunlar: ki-kare ve frekans testleridir. Tüm istatistiksel işlemler SPSS 16.00 ile yapılmıştır.

1.Katılımcıların olgusal durumları ile ilgili bulgular

Ankete katılan deneklerin cinsiyet bakımından % 36,9'u kadın ve % 63,1'i de erkektir. Araştırmaya katılanların yaş dağılımı; %21,3'ü 18-24 yaş grubu, %43,9'u 25-34 yaş grubu, %27'i 35-44 yaş grubu, %4,5'u 45-54 yaş grubu, %3,3'ü ise 55 ve üzeri yaş grubundan meydana gelmektedir. Ankete katılanların eğitim durumları: % 2,5'u ilköğretim, % 15,6'sı lise, % 59,4'ü üniversite, % 17,6'sı ise yüksek lisans ve % 4,9'u doktora mezunudur. Ankete katılanların % 60,7'si evli, % 38,1'i bekâr ve % 1,2'si boşanmıştır. Ankete katılanların

meslek dağılımı şöyledir: % 22,5'u öğrenci, % 2,5'u işçi, % 8,2'si yönetici, % 7'si serbest meslek, % 3,7'si akademisyen, % 3,7'si ev hanımı, % 7'si doktor, %9,5 memur, % 20,9 öğretmen, % 14,8'i ise diğer meslek grubundandır.

Ankete katılanların gelir düzeyleri incelendiğinde % 9,8'i 250-500 TL arası, % 18,9'u 500-1000 TL arası, % 39,3'ü 1000-2000 TL arası, %17,6'sı 2000-3000 TL arası, % 9,4'ü 3000-5000 arası % 4,9'unun ise 5000 TL'den fazla aylık gelirden elde ettiklerini söylemek mümkündür.

Ankete katılanların % 0,4'ü 0-6 ay, % 3,3'ü 1-2 yıl, % 18'i 3-5 yıl, % 51,2'si 5-10 yıl, % 27'si 10 yıldan daha fazla bir zaman içerisinde internet kullanmaya başladıklarını ifade etmişlerdir.

Ankete katılanların % 67,2'si ev, % 26,2'si işyeri, % 2,5'u okul, % 1,2'si internet kafe, % 0,4'ü kütüphaneden internete bağlanırken, % 2,5'u ise diğer yerlerden internete bağlanmaktadır.

Ankete katılanların % 69,7'si her gün mutlaka, % 27,5'u haftada 3-4 kez veya daha fazla, % 2,5'u haftada 1-2 kez ve % 0,4'ü ayda 3-4 kez veya daha fazla sıklıkla internet kullandıklarını ifade etmektedirler.

Ankete katılanların, % 6,1'i 1 saatten az, % 29,5'u 1 saat, % 45,1'i 2-3 saat, % 9'u 3-4 saat, % 3,3'ü 5 saat ve % 7'si 5 saatten fazla bir zaman dilimini internette geçirmektedirler.

Ankete katılanların, % 34'ü bir adet e-posta adresine, % 65,6'sı birden fazla e-posta adresine ve % 0,4'ü bir e-postasının olmamakla birlikte almayı düşündüğünü belirtmektedirler.

Ankete katılanlar internette online

iken % 21,5'u araştırma yapma veya haber okuma, % 16,7'si iletişim (e-posta alıp göndermek, Messenger vb.), % 9,7'si bankacılık işlemleri, % 11,5'u dosya indirme (film, müzik, program vb.), % 11,8'i video izleme (dizi, film, program vb.), % 7,2'si e-devlet işlemleri, % 5,4'ü oyun oynama, % 13,3'ü sosyal ağ sitelerini kullanma (facebook, twitter vb.) ve % 2,9'u diğer işlemleri yapmaktadırlar.

Araştırmaya katılan deneklerin internet kullanarak dînî ve manevi bilgilere bakma sıklığı; % 17,6'sı her gün, % 50,4'ü haftada birkaç kez, % 17,2'si ayda birkaç kez, % 6,6'sı iki üç ayda bir kez, 0,8'i altı ayda bir kez, % 3,3'ü yılda bir kez, % 2,9'u fikrim yok, % 1,2'si cevap yok şeklindedir.

Ankete katılanların kendilerini dînî inanca olan bağlılık bakımından nasıl algıladıkları tutum ve davranışlarına yükledikleri anlam açısından büyük bir önem arz etmektedir. Denekler kendilerini dindar % 67,6, çok dindar % 14,3, biraz dindar % 12,7, dindar değil % 2,9, fikrim yok % 0,4 ve cevapsız % 2 olarak nitelemiştir.

Kendilerini % 94,7 ile dindar olarak niteleyen deneklerin ibadet etme sıklıkları incelendiğinde, düzenli olarak günde beş vakit namaz kılanların oranı % 77,5 ile temsil edilmektedir. Günde

Online Olarak Dini ve Manevi Bilgi Almanın Önemi	Sayı	%
Çok önemli	51	20,9
Önemli	111	45,5
Biraz Önemli	55	22,5
Hiç önemli değil	19	7,8
Fikrim yok	8	3,3
Toplam	244	100,0

bir ibadet etme sıklığı % 4,5 iken haftada birkaç kez ibadet etme oranı ise % 7'dir. Haftada bir Cuma Namazı % 4,1, ayda birkaç kez ibadet etme % 1,2, birkaç ayda bir ibadet etme % 0,8, bayram namazları % 0,4, fikir belirmeyenler % 1,6 ve cevapsız ise % 2,9 oranında ifade edilmektedir.

1.1. Online dînî bilgi almanın önemi

Ankete katılan denekler, online olarak dini ve manevi bilgi almanın önemi ile ilgili olarak % 20,9'u çok önemli, % 45,5'i önemli, % 22,5'i biraz önemli, % 7,8'i hiç önemli olmadığını ifade ederken, % 3,3'ü de fikir beyan etmemişlerdir. Bu sonuçlara göre katılımcıların % 88,9'unun online olarak dini ve manevi bilgi almanın önemli olduğunu belirttiklerini söyleyebiliriz. Diğer yandan internetin bilgiye ulaşma konusunda

Diyaret İşleri Başkanlığı, İlahiyat Fakülteleri vb. Resmi Kurumların Sitelerini Kullanarak İnternette Yer Alan Dini İçerikli Bilgilerin Doğruluğunu Kontrol Etme	Sayı	%
Evet	164	67,2
Hayır	80	32,8
Toplam	244	100,0

sunmuş olduğu imkânlar, internet kullanıcıları tarafından dini içerikli bilgiye erişim konusunda da değerlendirilmektedir.

1.2. Diyanet İşleri Başkanlığı, İlahiyat Fakülteleri vb. resmi kurumların sitelerini kullanarak internette yer alan dini içerikli bilgilerin doğruluğunu

kontrol etme

İnternetin yaygınlaşması ile birlikte dîni içerikli sitelerde de artışlar gözlenmiştir. Bu artışla birlikte dîni içerikli bilgilerin doğruluğu ve güvenilirliği konusunda problemler ortaya çıkmıştır. İnternette yer alan bilgi probleminin çözümü çerçevesinde kurumsal kimliğe sahip kuruluşlar olan Diyanet İşleri Başkanlığı ve İlahiyat Fakültelerinin sitelerinin kullanılarak dîni içerikli bilgilerin doğruluğu kontrol edilebilmektedir. Bu çerçevede ankete katılanlara Diyanet İşleri Başkanlığı ve İlahiyat Fakülteleri vb. resmi kurumların sitelerini kullanarak internette yer alan dini içerikli bilgilerin doğruluğunu kontrol etme konusu ile ilgili olarak yönelttiğimiz soruya katılımcıların % 67,2'si evet derken, % 32,8'i ise hayır demişlerdir. Elde edilen sonuçlar internet ortamında yer alan dini içerikli bilgilerin güvenilirliği konusunda problemin varlığını

84

İnternette yer alan dîni bilgilerin güvenilirliği	Sayı	%
Evet	91	37,3
Hayır	153	62,7
Toplam	244	100,0

ve bu problemin çözümü konusunda internet kullanıcılarının Diyanet İşleri Başkanlığı ve İlahiyat Fakülteleri vb. resmi kurumların sitelerini kullanarak internette yer alan dini içerikli bilgilerin doğruluğunu kontrol ettiklerini göstermektedir.

1.3. İnternette Yer Alan Dini Bilgilerin Güvenilirliği

Ankete katılanlar internette yer alan dini bilgilerin güvenilirdir yargısı için %

Diyanet İşleri Başkanlığı, İlahiyat Fakülteleri vb. Resmi Kurumların Siteleri Kullanılarak İnternette Yer Alan Dini İçerikli Bilgilerin Doğruluğunun Kontrol Edilmesinin Gerekliliği	Sayı	%
Evet	223	91,4
Hayır	21	8,6

37,3'ü evet derken, % 62,7'si de hayır demektedirler. Buna göre ankete katılanların % 62,7'si internette yer alan bilgilerin güvenilir olmadığını ifade ederek internet ortamında yer alan dini içerikli bilgilerin güvenilirliği konusunda problem olduğunu düşünmektedirler.

1.4. Diyanet İşleri Başkanlığı, İlahiyat Fakülteleri vb. Resmi Kurumların Siteleri Kullanılarak İnternette Yer

İnternetin Dini Bilgi ve Manevi Yaşamı Geliştirme	Sayı	%
Çok	20	8,2
Biraz	122	50,0
Az	45	18,4
Hiç	38	15,6
Fikrim yok	16	6,6
Cevap yok	3	1,2
Toplam	244	100,0

Alan Dini İçerikli Bilgilerin Doğruluğunun Kontrol Edilmesinin Gerekliliği

İnternette yer alan dini içerikli bilgilerin doğruluğu ve güvenilirliği problemi çerçevesinde, Diyanet İşleri Başkanlığı, İlahiyat Fakülteleri vb. resmi kurumların sitelerini kullanarak internette yer alan dini içerikli bilgilerin doğruluğunun kontrol edilmesinin gerekliliği yargısı için ankete katılanların % 91,4'ü

evet, % 8,6'sı ise hayır demişlerdir. Bu sonuçlara göre katılımcılar internette yer alan dini içerikli bilgilerin doğruluğunun kontrol edilmesi konusunda Diyanet İşleri Başkanlığı, İlahiyat Fakülteleri vb. resmi kurumların sitelerinin kullanılmasının gerekliliğine inandıklarını söyleyebiliriz.

1.5. İnternetin Dini Bilgi ve Manevi Yaşamı Geliştirmesi

İnternette yer alan bilgi, belge, video, ses kaydı vb. ürün ve uygulamaların kullanımı ile birlikte ankete katılanların dini bilgi ve manevi yaşamındaki gelişim ile ilgili olarak katılımcıların % 8,2'si çok, % 50'si biraz, % 18,4'ü az, %

İnternette Yer Alan Dini Bilgilerin Doğruluğunun Kontrol Edilme Şekli	Sayı	%
Diyanet İşleri Başkanlığı'nın sitesini kullanarak	152	24,5
İlahiyat Fakülteleri'nin sitelerini kullanarak	114	18,4
Diyanet İşleri Başkanlığı ve İlahiyat Fakülteleri'nin basılı yayınlarını kullanarak	128	20,6
Üyesi olduğum dini gurubun sitesini kullanarak	59	9,5
Üyesi olduğum dini gurubun liderinin ve dini konularda uzman diğer üyelerinin basılı yayınlarını kullanarak	72	11,6
Diğer	71	11,5
Fikrim yok	9	1,5
Cevap yok	15	2,4
Toplam	620	100,0

15,6'sı hiç derken, % 6,6'sı fikrim yok ve % 1,2'si ise cevap vermemişlerdir. Buna göre çok, biraz ve az şıklarının oranlarını topladığımızda % 76,6 oranında internet kullanımının ankete katılanların dini bilgi ve manevi yaşamını geliştirdiğini söyleyebiliriz.

1.6. İnternette yer alan dini bilgilerin doğruluğunun kontrol edilme şekli

İnternette yer alan dini bilgilerin doğruluğunun kontrol edilme şekli ile ilgili olarak ankete katılanların % 24,5'i Diyanet İşleri Başkanlığının sitesini kullanarak, % 18,4'ü İlahiyat Fakültelerinin sitelerini kullanarak, % 20,6'sı Diyanet İşleri Başkanlığı ve İlahiyat Fakültelerinin basılı yayınlarını kullanarak, % 9,5'i üyesi olduğum dini gurubun sitesini kullanarak, % 11,6'sı üyesi olduğum dini gurubun liderinin ve dini konularda uzman diğer üyelerinin basılı yayınlarını kullanarak % 11,5'i diğer, % 1,5'i fikrim yok ve

CİNSİYET		Evet	Hayır	Toplam	
Erkek	Sayı	87	57	154	3,384a
	%	39,8	23,4	63,1	
Kadın	Sayı	67	23	90	P=0,066
	%	27,5	9,4	36,9	
Toplam	Sayı	164	80	244	Sd=1
	%	67,2	32,8	100,0	
YAŞ					
18-24	Sayı	28	28	52	10,911a
	%	10,7	10,7	21,3	
25-34	Sayı	79	28	107	P=0,028
	%	32,4	11,5	43,9	
35-44	Sayı	48	18	66	Sd=4
	%	19,7	7,4	27,0	
45-54	Sayı	6	5	11	
	%	2,5	2,0	4,5	
55 ve üzeri	Sayı	5	3	8	
	%	2,0	1,2	3,3	
Toplam	Sayı	164	80	244	
	%	67,2	32,8	100,0	
MEDENİ					
Evlü	Sayı	104	44	148	3,572a
	%	42,8	18,0	60,7	
Bekar	Sayı	57	36	93	P=0,168
	%	23,4	14,8	38,1	
Boşanmış	Sayı	3	0	3	Sd=2
	%	1,2	0,0	1,2	
Toplam	Sayı	164	80	244	
	%	67,2	32,8	100,0	

% 2,4'ü ise cevap yok demişlerdir. Elde edilen sonuçlara göre ankete katılan internet kullanıcıları

çılarının % 96,1'inin Diyanet İşleri Başkanlığı ve İlahiyat Fakültelerinin sitelerini, Diyanet İşleri Başkanlığı ve İlahiyat Fakültelerinin basılı yayınlarını üyesi oldukları dini gurubun sitesini ve üyesi oldukları dini gurubun liderinin ve dini konularda uzman diğer üyelerinin basılı yayınlarını kullanarak internette yer alan dini bilgilerin doğruluğunu kontrol ettiklerini göstermektedir.⁰¹

1.7. Cinsiyet, Yaş, Medeni Durum

(Diyanet İşleri Başkanlığı, İlahiyat Fakülteleri vb. Resmi Kurumların Sitelerini Kullanarak İnternette Yer Alan Dini İçerikli Bilgilerin Doğruluğunun Kontrol Edilmesinin Karşılaştırılması)

Tabloya göre, erkeklerin % 39,8'i, kadınların ise % 27,5'i; yaş gruplarına göre 18-24 yaş arasında olanların % 10,7'si, 25-34 yaş arasında olanların % 32,4'ü, 35-44 yaş arasında olanların % 19,7'si ve 45-54 yaş arasında olanların % 2,5'u ile 55 ve üzeri yaş arasında olanların % 2,0'si; medeni duruma göre evlilerin % 42,6'sı, bekârların % 23,4'ü ve boşanmışların % 1,2'si Diyanet İşleri Başkanlığı, İlahiyat Fakülteleri vb. resmi kurumların sitelerini kullanarak internette yer alan dini içerikli bilgilerin doğruluğunun kontrol edilmesinin gerekli olduğunu ifade etmişlerdir.

1.8. Eğitim Durumu, Dindarlık Düzeyi ve Diyanet İşleri Başkanlığı, İlahiyat Fakülteleri vb. Resmi Kurumların Sitelerini Kullanarak İnternette Yer Alan Dini İçerikli Bilgilerin Doğruluğunun Kontrol Edilmesinin Karşılaştırılması

Tablo'ya göre, ilköğretim mezunlarının % 2,0'si, lise mezunlarının % 11,5'i, üniversite mezunlarının %

01. Bu soru için ankete katılanlar birden fazla seçeneği işaretleyerek cevap vermişlerdir.

EĞİTİM		Evet	Hayır	Toplam	
İlköğretim	Sayı	5	1	6	2,011a
	%	2,0	4	2,5	
Lise	Sayı	28	10	38	P=0,7 34
	%	11,5	4,1	15,6	
Üniversite	Sayı	86	48	146	Sd=4
	%	39,3	20,6	60,4	
Y. Lisans	Sayı	28	15	43	
	%	11,5	6,1	17,6	
Doktora	Sayı	7	5	12	
	%	2,9	2,0	4,9	
Toplam	Sayı	164	80	244	
	%	67,2	32,8	100,0	
DINDARLIK					
Dindar	Sayı	115	60	166	4,820a
	%	47,1	20,5	67,6	
Çok Dindar	Sayı	22	13	35	P=0,4 39
	%	9,0	5,3	14,3	
Biraz Dindar	Sayı	21	10	31	Sd=5
	%	8,6	4,1	12,7	
Dindar Değil	Sayı	3	4	7	
	%	1,2	1,6	2,8	
Fikrim yok	Sayı	0	1	1	
	%	0,0	0,4	0,4	
Cevap yok	Sayı	3	2	5	
	%	1,2	0,8	2,0	
Toplam	Sayı	164	80	244	
	%	67,2	32,8	100,0	

39,3'ü, yüksek lisans mezunlarının % 11,5'i, dindarlık düzeyine göre, dindarların % 47,1'i, çok dindarların % 9,0'u, biraz dindar olanların % 21,0'i Diyanet İşleri Başkanlığı, İlahiyat Fakülteleri vb. resmi kurumların sitelerini kullanarak internette yer alan dini içerikli bilgilerin doğruluğunun kontrol edilmesinin gerekli olduğunu ifade etmişlerdir.

Sonuç

İnternetle birlikte dini iletiler, sınırsız bir kitleye iletildi ve ileilmeye de devam edecektir. Dini bilgi ve dini hizmetlerin gerçekleştirilmesi için yardımcı bilgiler sunma veya dini bilgilerin yüz yüze alınabileceği kişi ve kurumlara yönlendirilmelerde internet, önemli bir iletişim işlevini yerine getirmektedir. Dini kurumlar tarafından gerçekleştirilen faaliyetler de internet aracılığıyla hızlı ve yaygın bir şekilde kitlelere ulaştırılmaktadır. Aynı zamanda yapılan dini toplantı, seminer ve konferansların metinlerine internet'in arşivleme hizmetini kullanarak ulaşmak mümkündür.

Dini bilgiye ulaşmada büyük imkanlar sunan internet aynı zamanda yanlış ve eksik bilgilerin yayılmasına da neden olmaktadır. Hatalı, tutarsız, dini kaynaklara ve literatüre aykırı, taraflı ve bütünlük arz etmeyen bilgi sunan siteler de bulunmaktadır. Resmi kurumlarca hazırlanan dini sitelerin nitelik ve niceliklerinin yetersizliği, dini bilgi içeren sitelerin kontrol edilememesi dini bilginin yanlış ve eksik iletilmesine sebep olmaktadır. Bu noktada Diyanet İşleri Başkanlığı, İlahiyat Fakülteleri, Müftülükler ve vakıfların web sayfalarının sınırları genişletilmeli, sunulan dini bilgiler de ilmihal ile sınırlandırılmamalıdır. Dinin kaynak eserleri, internet ortamına aktarılarak, güvenilir ve hatasız bilgi sunulmalıdır.

Araştırmaya katılan deneklerin, dini bilginin güvenilirliği ve doğruluğunun sınanması gibi konularda internette yer alan Diyanet İşleri Başkanlığı ve İlahiyat Fakültelerinin sitelerini, DİB ve İla-

hiyat Fakültelerinin basılı yayınlarını üyesi oldukları dini gurubun sitesini ve üyesi oldukları dini gurubun liderinin ve dini konularda uzman diğer üyelerinin basılı yayınlarını kullanarak internette yer alan dini bilgilerin doğruluğunu kontrol ettikleri gözlemlenmektedir.

Abstract

(Religious knowledge's reliability on the internet)

Internet, began to hold an important place in our daily lives and our culture. At the same time internet is an area of people's religious beliefs and thoughts were shared. People are sending electronic mail to celebrate to each others holy nights and holidays, visiting the pages of religious content, listening to sermon of the week, expresses the idea of religion and religious life by participating in chat, and forums related to the exchange of information about the sample applications are located. It is seen that the religious sites and the religious knowledge are increasingly take place in the internet as the internet is becoming widespread.

In this article the reliability of religious knowledge that found in the internet, and the internet users' attitude to reliability of the religious knowledge that takes place in the internet is searched.

Key Words: Religion, Communication, Internet, Religious Knowledge's Reliability

Kaynakça

- Gary R, Bunt. *Dijital Çağda İslam*, Çeviren: Nil Erdoğan. İstanbul: Babil Yayınları, 2007.
- Zeki Arslantürk ve E.Hamit Arslantürk. *Uygulamalı Sosyal Araştırma*. İstanbul: Çamlıca Yayınları, 2010.
- Elena Larsen, Siber İnanç, "Amerikalılar Online Olarak Dini Nasıl Takip Ediyorlar" 23 Aralık 2001, www.pewinternet.org http://anket.marmara.edu.tr/v2/survey.php?sid=247, 24/09/2011